

Historiek: Oorsprong en geschiedenis

- Op zaterdag 26 september 1885 werd in Mol op de huidige Rozenberg (de naam roeskensberch dateert uit 1609) de plaatselijke ("Ginder buiten") kermis voor het eerst met een fakkeloptocht opgefleurd. Inrichters waren de plaatselijke vereniging "De Schepersvrienden".
- In die tijd werd het gedeelte buiten het Molse Centrum, ginder, buiten (het centrum) Ginderbuiten genoemd. Dit gebied werd in 1879 gescheiden door de aanleg van de spoorlijn Antwerpen – Mönchengladbach waardoor de wijken Rozenberg en Ginderbuiten als afzonderlijke entiteiten verder groeiden (voor (centrumzijde) en over (dorpsrand) "den bareel").
- De Schepersvrienden stonden onder de bezielende leiding van hun stichter / voorzitter (De Scheper) Peter Ludovicus Van Dingenen, geboren op 30 november 1855 als onwettige zoon van Maria Anna Van Dingenen, wonende op de Rozenberg 71 en stoker in de spinnerij. Ze hadden hun stamkroeg in "t Bergsken" op de Rozenberg (vandaag is dit de hoek Rozenberg-Bergstraat). Vanuit het "Bergsken" trokken de Schepersvrienden met fakkels en muzikanten over de Rozenberg van café naar café.
- Vanaf 1892 kregen de Schepersvrienden voor de organisatie van Kermis en lichtstoet hulp van Jacht Sint Hubert (ontstaan in 1835), handboogmaatschappij "De Vossepijp" en veloclub "De Rozelaer".
- Na een ernstige malaise in de stoet organisatie werd in 1913 De Rozenband opgericht, dat samen met De Schepersvrienden en de verenigde herbergiers lichtstoet en kermis zou inrichten.
- Na de eerste wereldoorlog werd in 1919 de stoet uitgebreid tot een deel van het huidige Ginderbuiten (tot aan de kleine Majoor), soms tot aan nummer 46 (boer Geuens) met vertrek en aankomst aan het klooster (de "nonnenschool") op De Rozenberg, maar soms ook met vertrekpunt "over den bareel".
- In 1929 organiseerde het feestcomité "over den bareel" een eigen kermis en in 1930 organiseerden ze een eigen lichtstoet. Vanaf dat moment had Mol 2 lichtstoeten.
- In 1934 was er een verzoening en werd eenmalig 1 stoet. Door onenigheid ten gevolge van herbergiersbelangen bleef het bij dit eenmalige experiment.
- Na de 2e wereldoorlog meer bepaald in 1949 deed het "Komiteit Ginderbuiten Vooruit" een aanvraag tot aansluiting bij Rozenberg Lichtstoet. Op een algemene vergadering van de Rozenband werd deze aanvraag door de leden verworpen. De breuk was definitief. Van 1945 tot 1950 werden er op dezelfde dag in september 2 lichtstoeten gehouden in Mol.
- In 1950 werden op verzoek van zowel Ginderbuiten Lichtstoet als Rozenberg Lichtstoet door het Molse Gemeentebestuur de kermissen definitief gesplitst. Sindsdien rijden de Molse Lichtstoeten uit begin (Rozenberg) en eind (Ginderbuiten) september.
- Mol Centrum Rozenberg lichtstoet beschikt over een eigen lied, dat nog steeds bij belangrijke momenten wordt gespeeld en gezongen.

Karakteristieken van de Molse Lichtstoeten

- De maand september is in de Kempen altijd al de lichtmaand geweest. Zo is er de eeuwenoude traditie om “Kjèske mee Lanteirn” te zingen (met uitgeholde bieten). In de Kempen begon de winter al in september omdat er geen tweede oogst plaatsvond. In andere Vlaamse gebieden bestond die tweede oogst wel, maar de Kempense zandgrond was te schraal. In vele getuigenissen lees je dat het Kjèske mee lanteirn zingen ook aan de lichtstoeten werd gelinkt.
- De Molse lichtstoeten kennen hun ontstaan in 1885. Het bouwen van wagens waarin het spel met licht centraal staat kent een mooie traditie in Vlaanderen maar veel van die lichtstoeten zijn in de loop der jaren en door verschillende redenen uitgedoofd.
- Onze Molse Lichtstoeten zijn inzake concept en uitvoering niet te vergelijken met de verlichte optochten die de laatste decennia opgedoken zijn in vele steden en gemeenten rond kerstmis en Carnaval. Daar waar het in deze laatste gevallen om stoeten gaat die vaak geïmporteerd worden vanuit buurgemeenten (sommige wagens nemen deel aan verschillende optochten in de regio en/of worden gestald en jaarlijks opnieuw getoond) worden de praalwagens van de 2 Molse lichtstoeten al 129 jaar jaarlijks volledig vernieuwd. Dit wil zeggen dat elke praalwagen verplicht wordt afgebroken en elk jaar weer nieuwe onderwerpen worden getoond.
- De Molse Lichtstoeten steunen uitsluitend op onbezoldigd vrijwilligerswerk.
- De Molse Lichtstoeten worden sterk gedragen door de lokale gemeenschap.
- De uitgebeelde praalwagens zijn vrij van reclamevoering.
- De Molse Lichtstoeten bestaan uit praalwagens die op een originele wijze onderwerpen worden uitgebeeld door middel van functionele licht- en bewegingstechnieken. De Molse Lichtstoeten brengen op een bijzondere wijze een visie op de realiteit, kinderwereld evenals fantasie en imaginaire droomwerelden waarbij enkel de grenzen van de creativiteit de beperkende factor zijn.
- De Molse Lichtstoeten blijven trouw aan de traditionele gloeilampjes technologie maar vullen die verder aan met de modernste verlichtingstechnieken afhankelijk van de gekozen onderwerpen /uitbeelding.
  - De toegepaste lichttechnieken zijn een functionele ondersteunende factor en geen alleenstaande toepassing. Nieuwe technieken worden veelvuldig toegepast.
  - De toegepaste bewegingstechnieken zijn eveneens een functionele aanvulling van het onderwerp en geen alleenstaand gegeven
- De Molse Lichtstoeten kennen geen opgelegde onderwerpen: de wagenbouwers kunnen jaarlijks zelf hun onderwerpen kiezen.
- De jaren 50 van vorige eeuw werden gekenmerkt door “grote thematische” onderwerpen zoals “de vrijheid” de “schoonheid”, de “Jacht”
- In de jaren 60 werden de onderwerpen vaak gekozen in de antieke wereld / klassieke oudheid, oudheid, sprookjes thema's.
- Vanaf de jaren 70 werd er radicaal met het verleden gebroken en werden moderne thema's aangesneden (oorlog en vrede, Rock en Pop, modernistische droomwerelden, kleuren evocaties).
- Vanaf eind jaren 80 werden de onderwerpen verder uitgediept door eveneens bewegingstechnieken toe te passen waardoor een heel scala aan nieuwe onderwerpen mogelijk werd (machines, imaginaire fabrieken, computerwereld, science fiction
- Aangezien er vrijwel geen technische beperkingen meer zijn is enkel de creativiteit de grens van de uitgebeelde onderwerpen.
- Nochtans waken de Molse lichtstoeten er over dat onze uitbeeldingen niet te elitair worden; het draagvlak met de lokale gemeenschap (de wagenbouwers) is belangrijk. Er wordt voldoende aandacht besteed aan onderwerpen die ook de kinderen (massaal aanwezig zijn) kunnen enthousiasmeren

Lichttechnieken.

- De Molse lichtstoeten hebben altijd de meest recente lichttechnieken toegepast en gepromoot.
- 1885 – 1940: uitgeholde bieten met kaarsen, fakkels, lantarens, papieren lampions.
- In 1935 dook een eerste wagen met elektrische gloeilampen op.
- Vlak na de 2e wereldoorlog doken heel even generator aangedreven verlichting op (onstabiel)
- Vanaf de jaren 50 werden de wagens batterij gevoed met soms tot 10 000 gloeilampjes / praalwagens.
- Begin jaren 70 doken nieuwe lichttechnieken op (TI's, halogeen verlichting, theaterspots, autolichten)
- Midden jaren 80 verschenen naast de traditionele verlichtingstechnieken eveneens computergestuurde verlichtingsbronnen (PC, PLC). Traditionele gloeilampjes worden nu door generatoren gevoed.
- Momenteel vinden nieuwe lichttechnieken hun ingang, laserlicht, LED verlichting, door de nieuwe computersturingen kunnen kleine gloeilampjes ook steeds vaker d.m.v. lichteffecten gestuurd worden.
- Ondanks het feit dat de praalwagens jaarlijks volledig worden afgebroken zijn de organisaties van beide lichtstoeten zeer begaan met duurzame bouwtechnieken, recyclage van materialen en energiebesparende maatregelen. De geleidelijke overgang van 12v lampen naar "warme" led verlichting zal het totale energie verbruik van de generatoren die de praalwagens verlichten aanzienlijk verminderen. Tijdens de twee lichtstoeten is de Molse straatverlichting volledig gedoofd zodat het energieverbruik van de praalwagens wordt gecompenseerd door de gedoofde straatverlichting.
- De twee organiserende vzw's hebben actieve contacten met andere lichtfeesten in Europa om te leren van elkaar betreffende milieuvriendelijke materialen en energiebesparende maatregelen.

Werking van de Molse lichtstoeten

- De beide Lichtstoeten hebben slechts 1 hoofdactiviteit:-
Begin september: Rozenberg Lichtstoet
Eind september: Ginderbuiten Lichtstoet
- De wagenbouwers van de 2 Lichtstoeten ressorteren onder de overkoepelende vzw (Koninklijke Maatschappij De Rozenband vzw voor Rozenberg Lichtstoet) en (Lichtstoet Mol-Ginderbuiten vzw voor de lichtstoet van Ginderbuiten).
- Mol centrum Rozenberg Lichtstoet heeft 21 aangesloten verenigingen/praalwagens (+/- 222 leden - wagenbouwers) en Ginderbuiten Lichtstoet heeft 15 aangesloten verenigingen/praalwagens met ongeveer 185 medewerkers.
- Elke praalwagen/vereniging beschikt over een 5-10tal medewerkers
- Afhankelijk van de complexiteit van de onderwerpen wordt begonnen met de bouw van de lichtwagens in de periode maart – mei.
- De vele tientallen wagenbouwers komen wekelijks samen om aan hun praalwagens te werken.
- Een zestal weken voor de aanvang van de lichtstoet stijgt de spanning en de intensiteit en wordt er vrijwel dagelijks aan de praalwagens gewerkt, vaak tot in de late uurtjes.
- De lichtstoet zelf vertrekt om 20u45 (Rozenberg) en 20u (Ginderbuiten) wordt voorafgegaan door vuurwerk (Rozenberg) of een optocht met Reuzen (Ginderbuiten).
- De lichtstoeten duren ongeveer 2uur.
- Na de lichtstoeten volgen nog enkele kermisdagen en vanaf oktober worden de praalwagens volledig afgebroken en begint de planning van een nieuwe wagen.
- De Molse lichtstoeten beschikken over 15 (Ginderbuiten) en 21 (Rozenberg) praalwagens.
- Deze praalwagens worden gemaakt door verschillende groeperingen van wagenbouwers (+/- 2 X 200).
- Teneinde gelden te verwerven voor de bouw van hun praalwagens richten de overkoepelende vzw's en/of de individuele wagenbouwers activiteiten in (fuiwen, wafelverkoop, pannenkoeken slag, vlaaienverkoop etc.)
- De leden van de vzw's en de wagenbouwers zijn volledig onbezoldigde vrijwilligers met diverse opleidingen (van vaklui tot universitair geschoolden).

Andere Immateriële aspecten van de Molse lichtstoeten

- Naast de hoofdactiviteit van de 2 Molse lichtstoeten zijn er eveneens een aantal immateriële elementen die vrijwel even oud zijn als de beide lichtstoeten.
- De lichtstoet van Ginderbuiten heeft binnen de Lichtstoet eveneens ook de optocht van de reuzen van Ginderbuiten (sinds 1950).
- De Mol centrum Rozenberg lichtstoet heeft sinds 1885, de maandag na de lichtstoet de zogenaamde “zottekesstoet”. Dit is een verklede optocht ter aanvulling van de plaatselijke kermis. De wagenbouwers zeggen wel eens lachend dat we geen tijd hebben voor een carnaval optocht en dat we dus maar een stukje carnaval vieren in september, 2 dagen na de lichtstoet.
- Tijdens de officiële prijsuitreiking van Rozenberg Lichtstoet (hierbij zijn burgemeester en schepenen aanwezig) wordt er eveneens een muzikale namiddag georganiseerd waarbij het officiële lichtstoet lied (gecomponeerd in de jaren 30 door (A. Boeijkens) veelvuldig wordt gezongen.
- Vele jaren lang werd er tijdens de Lichtstoet van Ginderbuiten eveneens een “Miss lichtstoet” verkiezing gehouden. Deze gebeurtenis is echter niet langer jaarlijks, maar vindt nu en dan plaats.
- De organiserende K.M. De Rozenband vzw (Rozenberg Lichtstoet) heeft eveneens een officiële vlag (sinds 1885) die wordt rondgedragen tijdens de stoet en prijsuitreiking.

Molse Lichtstoeten - Sinds 1885

Eerste en laatste zaterdag van september
U moet ze beiden gezien hebben!

VUUR EN LICHT, LICHT EN STOET.

Donderdag 28 juni 2012 kregen de 2 Molse lichtstoeten van Minister van Cultuur Joke Schauvliege het bericht dat ze zijn opgenomen op de Vlaamse Inventaris voor Immaterieel Cultureel Erfgoed. De lichtstoeten dienden samen een dossier in, met steun van LECA, het Molse gemeentebestuur en k.ERF. Aan de erkenning hangt geen subsidie vast.

In het dossier beloven de lichtstoeten er alles aan te doen om de traditie te borgen voor de toekomst. Concrete acties die het volgende jaar zullen worden uitgevoerd zijn:

- Meer samenwerken (rond organisatie, communicatie, gezamenlijke ticketverkoop...)
- Centraliseren van het archief van Ginderbuiten + verder verzamelen archiefstukken beide lichtstoeten (i.s.m. het Molse archief en Kamer voor Heemkunde)
- Acties gericht op scholen en jeugd verder uitwerken

Om de erkenning te behouden zullen de lichtstoeten ieder jaar een verslag moeten indienen. Maar de belangrijkste actie is meteen ook de oudste: ervoor zorgen dat er ieder jaar twee schitterende lichtstoeten door de Molse straten trekken.

Dit jaar (2013) kun je op zaterdag 7 september (Rozenberg) en zaterdag 28 september (Ginderbuiten) de lichtstoeten komen bewonderen.